

Idéer, der gik tabt: Kvinder og mænd var ret lige i den tidlige kristendom

Alligevel endte vi med at få en kristendom, hvor kvinden var underlagt mandens vilje og for uren til Guds hus under menstruation. Hvad gik der galt?

Jesus var langt forud for sin tid, hvis man læser Biblen nøje, fordi han anså alle mennesker for lige. Dermed var han en af verdens første ligestillings-fortalere, argumenterer flere forskere.

[Jeanette Varberg](#)

Museumsinspektør, Nationalmuseet

- [Poul Duedahl](#)

Professor i historie ved Institut for Politik og Samfund, Aalborg Universitet

26 december 2021,

<https://videnskab.dk/forskerzonen/kultur-samfund/ideer-der-gik-tabt-kvinder-og-maend-var-ret-lige-i-den-tidlige-kristendom>

Lad os prøve et tankeeksperiment:

Hvordan ville den kristne del af verden se ud i dag, hvis Jesus' tanker om menneskers ligestilling havde fået lov til at tegne kristendommen gennem hele vores historie?

Hvad nu, hvis kvinder havde fået lov til at være præster, kirketjenere (diakonisser) og biskopper?

Det havde uden tvivl skabt en langt mere ligestillet balance mellem kønnene, end vi historisk har været vidne til.

I stedet måtte vi trækkes med krav om cølibat til kirkens præster i middelalderen og et helt utroligt demoniserende kvindebillede til følge.

Kvindernes indflydelse svandt kraftigt ind, da kristendommen blev til romersk statsreligion i 300-tallet. Endnu værre blev det dog, [da kirkeloven i den katolske kirke blev strammet i 1100-tallet](#).

Kvinderne blev effektivt skrevet ud af kirkehistorien som aktive medlemmer, og de blev de facto reduceret til mandens syndige modstykke.

De blev henvist til mandens nåde, hustruen var blot en tjenerinde til manden og totalt underlagt hans vilje. Manden var hovedet, og kvinden blev reduceret til krop.

Sådan var det ikke altid i den tidlige kristendom (den vender vi tilbage til).

Den syndige menstruation

Det absolutte nulpunkt i balancen mellem kønnenes ligestilling blev udtænkt for cirka 900 år siden.

Baseret på forfatteren Julius Solinus' beskrivelse af menstruerende kvinder i 200-tallet forklarede den gejstlige kanonadvokat Paucapalea i 1100-tallet, hvorfor kvinder eksempelvis ikke måtte nærme sig Guds hus under menstruationen:

»For kun kvinder er menstruerende dyr, hvorved – hvis i kontakt med deres blod – frugter ikke vil vokse, vin bliver sur, planter dør, træer mangler frugt, rust ødelægger jern, luften bliver mørkere. Hvis hunde spiser (blodet), bliver de vilde af vanvid.«

Samme grund blev givet af kardinalen Sicard af Cremona, da han forbød kvinder at gå ind i kirken efter en fødsel. Fordi barnet blev ledsaget af menstruationsblod under fødslen, skulle kvinden vente til 40 dage efter fødslen, før hun måtte komme til gudstjeneste.

Det samme gjaldt for jødiske kvinder, men i kristendommen satte præsterne trumf på, når de efterfølgende vedtog, at hvis barnet var en pige, skulle der gå det dobbelt så lang tid, altså 80 dage, før kvinden måtte komme til gudstjeneste.

Hvorfor? Fordi synden var dobbelt ved en fødsel af et hunkønsvæsen af et hunkønsvæsen.

Hvor kvindefjensk var Paulus egentlig?

Jesus var ellers langt forud for sin tid, hvis man læser Biblen nøje, fordi han anså alle mennesker for lige. Dermed var han en af verdens [første ligestillings-fortællere, argumenterer flere forskere](#).

I oldkirkens første århundreder var der da også lige [så stor plads til kvindelige profeter og lærere](#).

Det var først rundt regnet i 300-tallet, da kirken blev en magtfuld organisation i Romerriget, at kvinderne blev definitivt udelukket fra de magtgivende embeder.

Da kristendommen skulle være en statsreligion, [ville man af med de kvinder, som i kirkens første århundreder var lige så vigtige i kirkens opbygning som mændene](#).

Kristendommen, som vi kender den, er ikke specielt venligt stemt overfor ambitiøse kvinder, nærmest tværtimod. Paulus skrev i 1. korintherbrev i år 55 e.v.t., at kvinder skulle tie i forsamlinger.

Det blev i eftertiden udslagsgivende for synet på kvinderne i kirken, fremfor et andet citat, hvor samme Paulus fastholder, at i Guds øjne er både mænd og kvinder lige.

Han skriver også et helt tredje sted, at »enhver kvinde, der beder eller taler profetisk med utildækket hoved, bringer skam over sit hoved,« ([1. korintherbrev 11,5](#)). Her må en kvinde altså godt tale profetisk (med tildækket hoved), hvilket modsiger det første udsagn og underbygger det andet.

Det viser, at Paulus nok ikke var så afvisende overfor kvindelige profeter, som eftertiden ville have os til at tro.